

UTVALGET FOR STATENS STIPEND OG GARANTIINTEKTER FOR KUNSTNERE – ÅRSRAPPORT 2023

Innholdsfortegnelse

1. Nøkkeltall.....	2
2. Utvalgets beretning	2
3. Søkertall og tildelinger.....	6
4. Stipendordningenes treffsikkerhet.....	7
5. Fremtidsutsikter	8
6. Faktabokser	9
Utvalg og stipendkomitéer	9
Utvalgets medlemmer	10
Stipendkomiteer	10
Kulturdirektoratets sekretariatsfunksjon	11
Statens kunstnerstipends formål og virkemidler	11

1. Nøkkeltall

Søknader og tildelinger 2021 - 2023

Årstall	2021	2022	2023
Antall søknader	11209	9123	10982
Antall tildelinger	1200	1121	1008
Tildelingsprosent	11 %	12 %	9 %

Søknader og tildelinger per kunstnergruppe 2023

Kunstnergruppe	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent
Andre kunstnergrupper	573	31	5 %
Arkitekter	48	4	8 %
Barne- og ungdomslitterære forfattere	369	24	7 %
Billedkunstnere	3206	175	5 %
Dansekunstnere	505	94	19 %
Dramatikere	337	29	9 %
Faglitterære forfattere og oversettere	130	11	8 %
Filmkunstnere	668	115	17 %
Folkekunstnere	117	12	10 %
Fotografer	316	26	8 %
Interiørarkitekter	29	4	14 %
Journalister	6	2	33 %
Komponister	357	39	11 %
Kritikere	70	13	19 %
Kunsthåndverkere	699	86	12 %
Musikere, sangere og dirigenter	1163	79	7 %
Populærkomponister	789	51	6 %
Sceneinstruktører	106	10	9 %
Scenografer og kostymedesignere	123	18	15 %
Skjønnlitterære forfattere	737	67	9 %
Skjønnlitterære oversettere	80	19	24 %
Skuespillere og dukkespillere	541	98	18 %
Teatermedarbeidere	13	1	8 %
Sum	10982	1008	9 %

Antall søknader og tildelinger per fylke 2023

Fylke	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent	Andel nasjonale tildelinger
Agder	231	12	5 %	1 %
Innlandet	335	24	7 %	2 %
Møre og Romsdal	143	12	8 %	1 %
Nordland	198	15	8 %	1 %
Oslo	5180	498	10 %	49 %
Rogaland	366	21	6 %	2 %
Svalbard	7	0	0 %	0 %
Troms og Finnmark	368	45	12 %	4 %
Trøndelag	643	60	9 %	6 %
Utlandet	439	54	12 %	5 %
Vestfold og Telemark	408	26	6 %	3 %
Vestland	1212	105	9 %	10 %
Viken	1452	136	9 %	13 %
Sum	10982	1008	9 %	100 %

Søkere og tildelinger per stipendordning 2023

Ordning	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent
SKS Arbeidsstipend	3772	227	6 %
SKS Arbeidsstipend for yngre nyetablerte kunstnere	1747	117	7 %
SKS Diversestipend	3892	339	9 %
SKS Diversestipend for nyutdannede kunstnere	358	284	79 %
SKS Stipend for etablerte kunstnere	900	32	4 %
SKS Stipend for seniorkunstnere	313	9	3 %
Sum	10982	1008	9 %

---

2. Utvalgets beretning

Statens kunstnerstipend gir kunstnerne den nødvendige økonomiske forutsigbarheten til å fordype seg og utvikle sitt kunstneriske virke. Derfor fortsetter ordningen å være blant de mest effektive virkemidlene for å nå målene satt av den statlige kunstnerpolitikken. Stipendene tildeles basert på en nøye fagfelleevaluering av kunstnerisk kvalitet og aktivitet, og gir direkte støtte til kunstnere innen alle sjangre og regioner i landet.

2023 har vært et viktig år for kultursektoren, etter de betydelige utfordringene knyttet til covid-19-pandemien de siste årene. Til tross for visse forbedringer, preges sektoren fortsatt av økonomisk usikkerhet, forsterket av pandemiens langvarige ettervirkninger og en generell svekkelse i privatøkonomien. Året har vært særlig preget av betydningsfulle utfordringer i verdenssamfunnet, som har påvirket oss både individuelt og kollektivt.

Et fritt, mangfoldig og nyskapende kunstliv er viktigere enn noensinne for å fremme tillit, toleranse og solidaritet i en stadig mer polarisert verden. Dette understøttes av Europakommisjonens rapport *Culture and Democracy – The Evidence*, publisert i juni 2023. Rapporten fremhever hvordan kulturelle aktiviteter bidrar til å styrke demokratiske verdier på tvers av sosioøkonomiske bakgrunner i befolkningen. Kunstopplevelser og deltakelse i kulturlivet øker evnen til å lytte til andre, forstå ulike perspektiver og uttrykke egne meninger. Derfor er offentlige investeringer i kunst og kultur av avgjørende betydning for samfunnet som helhet. Det er på høy tid å anerkjenne kunsten som en viktig og integrert del av samfunnets kritiske infrastruktur.

Relevansen, legitimiteten og effektiviteten til denne ordningen bekreftes av stadig økende søkertall. I 2023 opplevde vi den høyeste søknadsinngangen til våre stipender, med unntak av det ekstraordinære året 2020 preget av koronanedstengninger og utlysning av 309 midlertidige arbeidsstipend. Særlig noterer vi oss rekordhøye søkertall til Diversestipend for nyutdannede kunstnere og Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere.

Vi er derfor glade for at regjeringen følger opp ambisjonene for kunstnerstipendene, slik de ble skissert i Stortingsmeldingen "Kunstnarkår". I tillegg til opprettelsen av 44 nye stipendhjemler, bevilget regjeringen to millioner til kunnskapsinnhenting og en million til arbeidet i stipendkomiteene.

Vi setter også pris på at regjeringen lyttet til vår anmodning, sammen med Kulturrådet og styret for Fond for lyd og bilde, om å sikre at pris- og lønnsjusteringene i samfunnet også gjaldt for den frie og prosjektbaserte delen av kunst- og kultursektoren. Dette resulterte i en økning av den årlige stipendsatsen gjennom supplerende tildelingsbrev. Videre ble det en ytterligere økning av stipendsatsen i statsbudsjettet for 2024.

Kunstnerstipendene må forstås som grunnleggende støtte for kulturlivet. De bidrar til å utvikle, utfordre og fornye kompetansen innen norske kunstnermiljøer, og er avgjørende for produksjonen av fri og uavhengig kunst, samt for publikums tilgang til nyskapende kunstopplevelser. Vi er glade for at regjeringen anerkjenner betydningen av kunstnerstipendene og øker bevilgningen med 20 millioner kroner, og vi håper på en langsiktig satsing i kommende statsbudsjetter.

Trude Gommæs Ugelstad

Utvalgsleder

STATENS KUNSTNERSTIPEND | GOVERNMENT GRANTS FOR ARTISTS

Postboks 8192 Dep, 0034 Oslo Norway | Tel: +47 21 04 58 00 | kunstnerstipend@kulturradet.no | www.kunstnerstipend.no

---

3. Søkertall og tildelinger

Statens kunstnerstipend har hatt en jevn økning av søknader de siste årene. Etter en forventet nedgang fra 2021 til 2022, som følge av gjenåpningen etter koronanedstengningen, så har vi i 2023 en økning fra 9 123 søknader i 2022 til 10 982 søknader i 2023. Dette er en økning på 20 % fra foregående år.

Det var 4 620 individuelle søkere i årets søknadsrunde. Dette er det høyeste antall personer som har søkt Statens kunstnerstipend, med unntak av søknadsfristen i 2020, hvor 4 897 kunstnere søkte stipend. Søknadsfristen 2020 var påvirket av koronanedstengning og utlysning av 309 midlertidige arbeidsstipend. Blant årets søkere har 609 søkt stipend fra flere kunstnergrupper. Det var 1 886 førstegangssøkere. Dette er en økning på 13% sammenliknet med de to siste årene før pandemien. De sterke søkertallene er en indikasjon på hvordan effekten av kunstnerstipendene er synliggjort etter årene med pandemi. Samtidig ser vi rekordtall til Diversestipend for nyutdannede kunstnere og Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere.

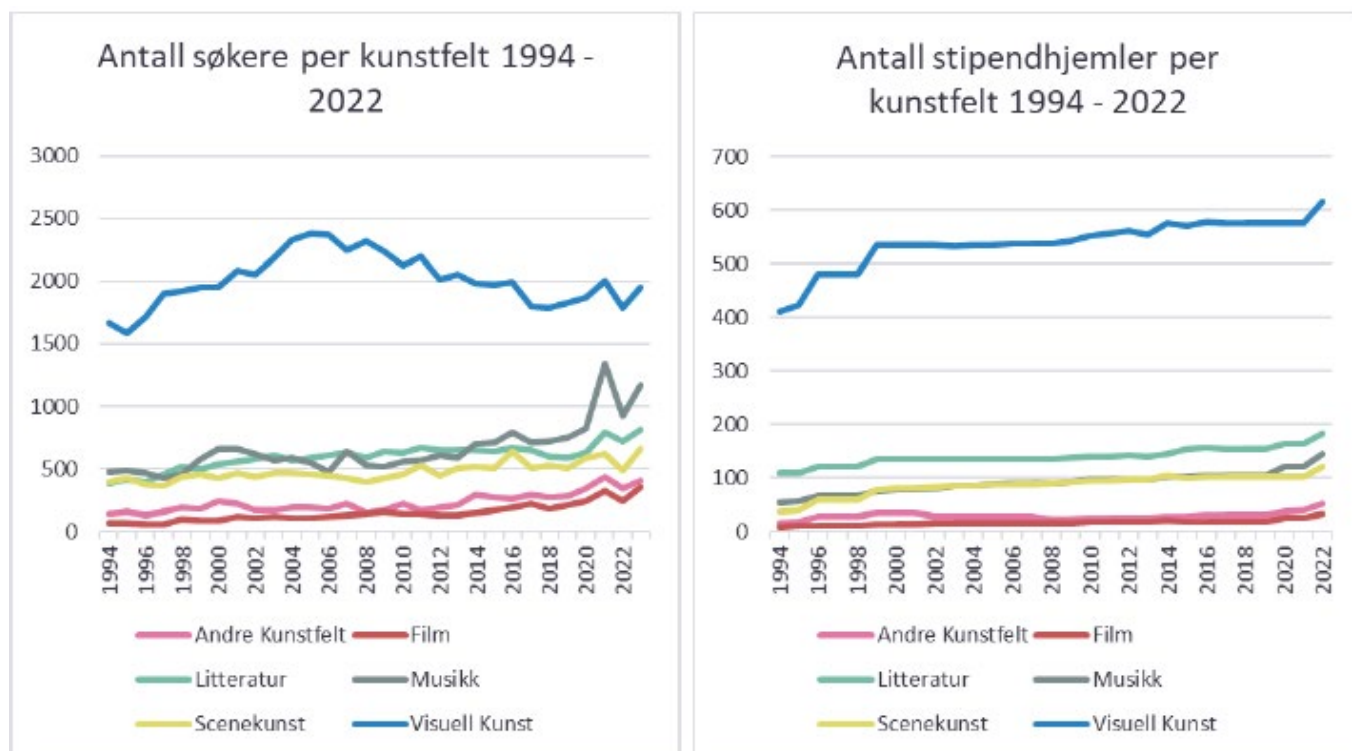
Totalt ble det tildelt 1 008 nye stipend i 2023, med en tildelingsrate på 9%. Dette er en nedgang på 3% sammenliknet med fjoråret, og må ses i sammenheng med økt søkermasse. Av årets tildelinger var 623 engangsutbetalinger (diversestipend) og 385 stipender med månedlige utbetalinger (arbeidsstipend og stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere). Til sammen var det 1 804 aktive stipender i 2023.

Det ble behandlet i overkant av 1 850 rapporter.

4. Stipendordningenes treffsikkerhet

Søkere til Statens kunstnerstipend kan velge mellom 23 ulike kunstnergrupper å vurderes under, inkludert «andre kunstnergrupper» som både skal ivareta tverrfaglig praksis og understøtte nye kunstneriske uttrykk. Det er også mulig å søke stipend i flere kunstnergrupper. Søkere til flere kunstnergrupper vurderes individuelt av de aktuelle stipendkomiteene. Videre er stipendene delt i særskilte stipend for nyutdannede kunstnere, yngre kunstnere og kunstnere i etableringsfase, samt langvarige stipend for etablerte kunstnere og kunstnere som er 57 år eller eldre i tildelingsåret. Stipendordningene sikrer på denne måten stor bredde i sitt nedslagsfelt.

Grafene over viser at det visuelle feltet har flest søkere og flest hjemler i SKS. Både i dag og over tid. Om vi bare tar for oss søkerallene, følges visuell kunst av musikk, litteratur, scenekunst, andre kunstfelt og film. Denne rekkefølgen av søkere mellom kunstfeltene har holdt seg relativt stabil, med unntak av noen år der det var flere søkere til litteratur enn musikk. Musikk, andre kunstfelt og film har hatt en relativt stor økning i søkermasse de siste 20 årene. Litteratur og scenekunst har hatt en mer beskjeden økning. Visuell kunst har ligget relativt stabilt i antall søkere de siste 20 årene, med et toppunkt i perioden 2004 – 2006, etterfulgt av en reduksjon i antall søkere. Dette til tross for en gradvis økning i hjemler i samme periode. Det er omtrent like mange søkere til visuell kunst i dag som det var på slutten av 90-tallet.

Utvalget har tilrettelagt for at vi aktivt kan følge med på utviklingen innen de ulike kunstnergruppene ved at stipendkomiteene leverer tilbakemeldinger om særlige trekk i søknadsmaterialet og tendenser i utviklingen av ulike kunstuttrykk. Disse tilbakemeldingene deles også med Kulturdirektoratets fagansvarlige innenfor de aktuelle kunstfeltene. Et slikt mangfoldsperspektiv ved å følge med på trender og utvikling innen de ulike kunstfeltene er viktig for å sikre at det er rom for alle kunstneriske retninger og ytringer.

Gjennom de ulike stipendordningene og bredden av kunstfelt som er representert gjennom kunstnere som mottar stipend bidrar Statens kunstnerstipend til at målene i den statlige kunstnerpolitikken nås, ved å legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere, gjennom å motta direkte tilskudd fra staten, skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv. Utvalget vil fortsette å arbeide for å sikre at tilgangen til å søke stipend er tilgjengelig for alle grupperinger i befolkningen, og å ivareta god forvaltningsskikk og armlengdes avstand i stipendkomiteenes arbeid.

Mens både kunstnerorganisasjonene og stipendkomitéene gir tilbakemelding om at stipendene er et treffsikkert kunstnerpolitisk virkemiddel som fører til at flere kunstnere klarer å opprettholde sitt kunstneriske virke, påpekes det samtidig at det er flere støtteverdige søkere enn tilgjengelige stipend. Mange ser seg derfor nødt til å avkorte diverse stipend eller å innstille til færre år enn omsøkt for å kunne gi tilskudd til flere.

Vi ønsker å kartlegge hvor mange søkere som er vurdert som høyt kvalifiserte i hver søknadsrunde i forhold til antall tildelinger.

5. Fremtidsutsikter

Kunstnernes inntekter og levekår har stått høyt på den kulturpolitiske agendaen i mange år. I 2023 publiserte Europakommisjonen rapporten *Culture and Democracy – The Evidence*, som viser hvordan borgerdeltakelse i kulturelle aktiviteter øker samfunnsengasjement, demokrati og sosial samhörighet. I forkant av det europeiske valget i 2024 viser internasjonal forskning at innbyggere som deltar regelmessig i kulturelle aktiviteter har større sannsynlighet for å stemme, være frivillige og delta i samfunnsaktiviteter, prosjekter og organisasjoner. Disse funnene bekrefter kunsten og kulturens plass på listen over samfunnskritisk infrastruktur, og understreker viktigheten av offentlig investering i kunst og kultur som strekker seg ut over ivaretagelsen av kunstens egenverdi. Utvalget vil fortsette å jobbe for en langsiktig satsing på kunstnerstipendene i kommende års statsbudsjett, slik at Statens kunstnerstipend kan videreutvikles som et av de mest sentrale virkemidlene på det kunst- og kunstnerpolitiske området, slik det har vært siden 1976.

Ordningen har blitt drøftet i en rekke offentlige utredninger de siste 20 årene. Disse utredningene har bygd på generelle inntrykk av hvordan stipendordningen fungerer og på kunnskap om søkermassen og organisasjoner som er direkte involvert i forvaltningen av denne. I fjor ba utvalget om at det gjennomføres en kunnskapsinnhenting som skal belyse og vurdere ordningens rolle og betydning i kunstfeltene og for den enkelte kunstner, forvaltningsmessige sider ved ordningen og ordningens innretning sett opp imot utviklingen i kunstfeltene. Regjeringen har bevilget to millioner kroner til denne kunnskapsinnhenting, som iverksettes i 2024. Prosjektet skal sikre systematisk og utfyllende kunnskap om Statens kunstnerstipend sin rolle og betydning i kunstfeltene og for den enkelte kunstner, og om hvordan ordningen fungerer sett opp mot utviklingen i kunstfeltene.

I forlengelse av dette er utvalget fornøyd med at Statens kunstnerstipend blir gitt stor oppmerksomhet i stortingsmeldingen Kunstnarkår, og vi ser at mange av våre innspill har blitt tatt til etterretning. Vi ser frem til beslutningene som følger av kunstermeldingens behandling på Stortinget, og er innstilt på at flere av momentene som er foreslått, som pensjonsrettigheter og økt aldersgrense for langvarige stipender, og ikke minst en eventuell overføring av sekretariatsfunksjonen i stipendkomiteene til administrasjonen i Statens kunstnerstipend, kan få betydelige virkninger for både forvaltning og budsjett.

Videre forventer vi at tiden fremover fortsatt vil preges av økonomisk usikkerhet, forsterket av en generell svekkelse i privatøkonomien til både kunstnere og publikum. Som utvalget tidligere har påpekt, viser flere innteksundersøkelser at kunstnere ikke har blitt løftet som inntektsgruppe, men at det tvert imot, som det ble påpekt i Kulturdirektoratet og NFIs sluttrapport som viser til *Kulturutredningen 2014* hvor det påpekes at det har funnet sted en «nedbygging av den nordiske kunstnerpolitiske modellen» hvor vi ser lav vekst i de statlige tilskuddene til kunstnerformål. Vi imøteser derfor den økte økonomiske innsatsen og signalene om politisk støtte, og vil fortsette vårt målrettede arbeid for en styrket kunstnerøkonomi. En vedvarende satsing på kunstnerstipend i fremtidige statsbudsjetter vil være avgjørende for å sikre et fritt, mangfoldig og nyskapende kunstliv, som er helt grunnleggende for at målene i den statlige kunstnerpolitikken blir nådd.

6. Faktabokser

Utvalg og stipendkomitéer

Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere har fem medlemmer som oppnevnes av Kultur- og likestillingsdepartementet for fire år av gangen. To av de fem faste medlemmene oppnevnes etter innstilling fra Kunstnernettverket. Medlemmene oppnevnes med personlige varamedlemmer og kunstnerrepresentantene

---

oppnevnes med to varamedlemmer hver. Utvalget som virker fram til og med 2026 ble oppnevnt for fire år fra 1. januar 2022.

Utvalgets medlemmer

Leder: Trude Gommæs Ugelstad

Vara: Arnfinn Bjerkestrand, kirkemusiker og tidligere kultursjef

Nestleder: Ande Somby, førsteamanuensis ved juridisk fakultet, UiT

Vara: Ida Gjessing, advokat

Medlem: Erik Henningsen, forskningssjef ved Senter for velferds- og arbeidslivsforskning, by- og regionalinstitutt NIBR, velferd, demokrati og offentlig forvaltning, Oslo Met

Vara: Stine Baumann, jurist

Medlem: Un-Magritt Nordseth, koreograf

Vara: Anneli Marian Drecker, musiker

Vara: Duc Mai-The, skuespiller

• Medlem: Hisham Zaman, filmskaper •

Vara: Hanne Øverland, visuell kunstner

Vara: Bjørn Alex Herrman, skjønnlitterær oversetter

Stipendkomiteer

Utvalget tildeler stipend etter innstilling fra 23 sakkyndige stipendkomiteer. Stipendkomiteene består av minst tre medlemmer og oppnevnes av kunstnerorganisasjonene med unntak av stipendkomiteen for andre kunstnergrupper som oppnevnes av utvalget. Stipendkomiteene foretar den kunstfaglige vurderingen av søknadene og innstiller til utvalget som fatter vedtak. Ifølge forskriften for Statens kunstnerstipend skal bare kunstnerisk kvalitet og aktivitet vektlegges ved tildeling. Det er utarbeidet egen veiledning for stipendkomiteenes arbeid, blant annet for å sikre at arbeidet følger bestemmelsene i forskriften og forvaltningslovens bestemmelser om habilitet, taushetsplikt og veiledningsplikt. Samlet har stipendkomiteene ca. 195 medlemmer.

Kulturdirektoratets sekretariatsfunksjon

Sekretariatet for Statens kunstnerstipend utgjør omtrent fem årsverk og er en del av Kulturdirektoratets fagadministrasjon. Sekretariatet administrerer utlysinger og søknader, veileder søkere og stipendkomiteer, legger til rette for utvalgets behandling av saker og følger opp utvalgets vedtak. Sekretariatet behandler også saker som er delegert av utvalget, f.eks. kortere permisjonssøknader og søknader om omdisponering. Sekretariatet administrerer utbetalinger av stipendene og følger opp rapporter fra stipendmottakere.

Statens kunstnerstipends formål og virkemidler

Formålet med stipendordningene under Statens kunstnerstipend er å legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere, gjennom å motta direkte tilskudd fra staten, skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv. Målgruppen er profesjonelle kunstnere som ikke er i en grunnutdanningsfase og som hovedsakelig bor og virker i Norge. Stipendene tildeles av Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Statens kunstnerstipend har normalt 6 ulike ordninger som har årlig utlysning. Formålet til de ulike stipendordningene er gitt i Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Arbeidsstipend

Arbeidsstipend skal gi kunstnere anledning til å videreutvikle sitt kunstneriske virke og til å kunne ha kunstnerisk aktivitet som sin hovedbeskjeftigelse. Arbeidsstipend skal også kunne gis til omskolering til annen kunstnerisk virksomhet.

Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere

Arbeidsstipendet skal gi yngre/nyetablerte kunstnere i etableringsfasen anledning til å utvikle seg kunstnerisk og sette dem bedre i stand til å leve av sitt virke som kunstner.

Diversestipend

Diversestipend skal være et bidrag til den enkelte søkers kunstneriske virksomhet. Det kan bl.a. gis støtte til etablering, kurs, reiser, studier, fordypning, materialer, utstyr, markedsføring, konsulentbistand osv. Det gis ikke støtte til ordinær utdanning, prosjekter eller utgifter man har hatt før tildelingsåret.

Diversestipend for nyutdannede kunstnere

Diversestipend for nyutdannede kunstnere skal bidra til å lette overgangen til yrkeslivet for kunstnere som har gjennomført kunstutdanning på bachelor- eller masternivå. Formålet for diversestipend gjelder tilsvarende.

Stipend for etablerte kunstnere

Stipend for etablerte kunstnere skal gi kunstnere anledning til å utvikle sitt kunstneriske virke over en lengre periode og til å kunne ha kunstnerisk aktivitet som sin hovedbeskjeftigelse.

Stipend for seniorkunstnere

Stipend for seniorkunstnere skal sikre mottakerne økonomisk trygghet, slik at de kan ha kunstnerisk aktivitet som sin hovedbeskjeftigelse.

Utgifter	Tildeling 2023, jf- brev av 5. mai	Endring av bevilgning	Ny tildelt bevilgning
Kunstnerstipend m.m.	282 237	5 695	287 932
Garantiinntekt og langvarige stipend	167 330	3 574	170 904
Totalt	449 567	9 269	458 836

Tabell 1: Budsjett 2023, etter supplerende tildelingsbrev

Bevilgningen på Kap. 321 omfatter også midler til statsstipend (post 71), nordisk forfatterstipend, æresstipend og æreslønn og vederlag til stipendkomiteene (post 73). Disse ordningene administreres av fagadministrasjonen.

